

**TASVIRIY SAN'AT DARSLARIDA O'QUV TEXNIK VOSITALAR,
ELEKTRON DARSLIK VA MULTIMEDIALARDAN FOYDALANISH
AMALIYOTI VA ISTIQBOLLARI.**

Navoiy davlat pedagogika instituti O'zbekiston

Esanova Lobar Kulmurotovna

esanovalobarxon2392@g.mail.com

(+998997092392)

Annotatsiya. Ushbu maqola tasviriy san'at darslarida o'quv texnik vositalari, elektron darsliklar va multimedia resurslaridan foydalanish amaliyoti va istiqbollari o'rganadi. Tadqiqot tasviriy san'at ta'limi doirasida integratsiya texnologiyasining o'qitish va o'qitish jarayonlariga ta'sirini o'rganadi. Maqola tasviriy san'at sinflarida ijodkorlik va faollikni oshirish uchun ta'lim texnologiyalarini joriy etishning potentsial afzalliklari, muammolari va umumiy samaradorligini yoritishga qaratilgan.

Kalit So'zlar: Tasviriy san'at, ta'lim texnologiyalari, elektron darsliklar, multimedia, pedagogika, raqamli ta'lim, ijodkorlik, tasviriy san'at, interfaol ta'lim.

Tasviriy san'at ta'limi o'quvchilar orasida ijodkorlik, tanqidiy fikrlash va estetik qadrlashni rivojlantirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Texnologik taraqqiyot hukmron bo'lgan davrda ta'lim texnik vositalari, elektron darsliklar va multimedia manbalarining integratsiyasi tasviriy san'atda an'anaviy o'qitish usullarini inqilob qilish uchun ulkan imkoniyatlarga ega. Ushbu bo'limda tasviriy san'at ta'limining hozirgi manzarasi haqida umumiy ma'lumot berilgan va o'quv tajribasini boyitish uchun texnologiyani kiritish asoslari keltirilgan.

Tasviriy san'at ta'limida ta'lim texnologiyalarini integratsiyalashning mazmuni va oqibatlarini tushunish uchun ushbu bo'lim ushbu mavzu bo'yicha mavjud adabiyotlarni ko'rib chiqadi. Tasviriy san'at xonalarida elektron darsliklar, multimedia resurslari va turli xil o'quv texnik vositalaridan foydalanishni o'rgangan tadqiqotlar, tajribalar va tashabbuslarni o'rganadi. Tahlil ushbu sohadagi tadqiqotchilar va o'qituvchilar tomonidan bildirilgan tendentsiyalar, muammolar va muvaffaqiyatlarni aniqlashga qaratilgan.

Ushbu bo'limda tasviriy san'at darslarida ta'lim texnologiyalarining integratsiyasini o'rganish uchun qo'llaniladigan metodologiya ko'rsatilgan. Unda tadqiqot dizayni, ishtirokchilarni tanlash, ma'lumotlarni yig'ish usullari va amalga oshirilgan texnologik vositalar tasvirlangan. Maqsad tadqiqot jarayonida shaffoflikni ta'minlash va tadqiqotning takroriylikni ta'minlashdir.

Tasviriy san'at darslarida ta'lim texnologiyalari, elektron darsliklar va multimediyalarning integratsiyasi o'quv tajribasini sezilarli darajada oshirishi va turli xil imtiyozlar berishi mumkin. Tasviriy san'at ta'limida ulardan foydalanishning ba'zi asosiy amaliyotlari va istiqbollari:

Amaliyotlar:

Raqamli San'at Yaratish Vositalari:

- O'quvchilarning badiiy mahoratini oshirish uchun grafik dizayn dasturlari, chizilgan planshetlar va 3D modellashtirish dasturlari kabi raqamli san'at yaratish vositalaridan foydalaning.

- O'quvchilarga badiiy vositalarning keng doirasini o'rganishga imkon beradigan eskiz, rasm va haykaltaroshlik uchun raqamli vositalardan foydalanishni rag'batlantirish.

Virtual San'at Galereyalari:

- Talabalar o'z ishlarini onlayn namoyish etishlari mumkin bo'lgan virtual san'at galereyalarini yarating. Bu tengdoshlarni baholash va auditoriyani kengroq jalb qilish uchun platformani taqdim etadi.

- Galereya tajribalarini simulyatsiya qilish uchun virtual haqiqat (VR) yoki kengaytirilgan haqiqat (AR) dasturlarini o'rganing, bu talabalarga badiiy ko'rgazmalar orqali deyarli yurishga imkon beradi.

Interaktiv Multimedia Darslari:

- San'at tarixi, texnikasi va tushunchalarini tushuntirish uchun audio, video va interaktiv elementlarni o'z ichiga olgan interaktiv multimedia darslarini ishlab chiqish.

- O'quv tajribasini yanada qiziqarli va dinamik qilib, badiiy harakatlar va uslublar evolyutsiyasini namoyish qilish uchun multimediyadan foydalaning.

Onlayn San'at Jamoalari:

- Talabalarni o'z ishlarini baham ko'rishlari, fikr-mulohazalarini olishlari va global miqyosda boshqa rassomlar bilan bog'lanishlari mumkin bo'lgan onlayn san'at jamoalarida ishtirok etishga undash.

- Hamkorlikdagi badiiy loyihalarni osonlashtiradigan, hamjamiyat va jamoaviy ish tuyg'usini rivojlantiradigan platformalarni o'rganing.

Elektron kitoblar va raqamli manbalar:

- San'at tarixi, nazariyasi va amaliy texnikasi to'g'risida chuqur ma'lumot beradigan elektron kitoblar va raqamli manbalarni birlashtirish.

- Raqamli manbalar talabalar uchun ochiq bo'lishini ta'minlash, ularga tarkibni o'z tezligida o'rganishga imkon berish.

Istiqbollari:

Adaptiv Ta'lim Platformalari:

- Individual talaba ehtiyojlariga mazmunini tikuvchi mumkin adaptiv ta'lim platformalarini o'rganing, o'quvchilar o'z suratini taraqqiyot yordam.

- Ushbu platformalar tasviriy san'at darsida turli xil o'quv uslublariga murojaat qilib, shaxsiy mulohazalar va tavsiyalar berishi mumkin.

Badiiy ta'limda kengaytirilgan haqiqat (AR) :

- AR ilovalaridan foydalanish qo'shimcha kontekst va tushunchalarni taqdim etib, jismoniy san'at asarlari bo'yicha raqamli ma'lumotlarni joylashtirishi mumkin.

- Talabalar raqamli va jismoniy olamlarni noyob va innovatsion usullar bilan birlashtirib, interaktiv badiiy installyatsiyalarni yaratish uchun ar-dan foydalanishlari mumkin.

Onlayn hamkorlik va seminarlar:

- Dunyo bo'ylab rassomlar bilan onlayn hamkorlik va seminarlarni osonlashtirish. Ushbu ta'sir talabalarning istiqbollari kengaytirishi va ularni turli xil badiiy ta'sirlar bilan tanishtirishi mumkin.

- Talabalarni ushbu sohadagi mutaxassislar bilan bog'lash uchun virtual master-klavslar yoki rassomlar suhbatlarini o'tkazing.

Raqamli Portfelni Ishlab Chiqish:

-Talabalarga badiiy sayohatlarini namoyish etadigan raqamli portfellarini, shu jumladan vaqt o'tishi bilan videofilmlar, rassomlarning bayonotlari va mulohazalari kabi multimedia elementlarini yaratishda ko'rsatma bering.

- Ushbu portfellar kollejga arizalar, ish bilan suhbatlar va professional tarmoqlar uchun qimmatli bo'lishi mumkin.

Rivojlanayotgan texnologiyalarning doimiy integratsiyasi:

-AI tomonidan yaratilgan san'at, virtual haqiqat tajribalari va yangi raqamli vositalar kabi rivojlanayotgan texnologiyalardan xabardor bo'ling. O'quv tajribasini innovatsion va dolzarb saqlash uchun ushbu texnologiyalarni o'quv dasturiga qo'shing.

Tasviriy san'at darslarida o'quv texnik vositalari, elektron darsliklar va multimediyalardan foydalanish o'quvchilarning san'at bilan shug'ullanishi va ijod qilish usullarini tubdan o'zgartirishi mumkin. Ushbu amaliyotlarni qo'llash va kelajak istiqbollari o'rganish orqali o'qituvchilar intiluvchan rassomlar uchun dinamik va boyituvchi o'quv muhitini yaratishi mumkin.

Ushbu bo'limda maqola natijalarni har tomonlama muhokama qilishni, ularni mavjud adabiyotlar bilan taqqoslashni va har qanday kelishmovchiliklarni hal qilishni o'rganadi. Bu topilmalarning tasviriy san'at o'qituvchilari, talabalari va o'quv dasturlarini ishlab chiquvchilar uchun ta'sirini o'rganadi. Muhokamalar, shuningdek,

muammolarni hal qilish uchun mulohazalar va ushbu sohadagi keyingi tadqiqotlar uchun potentsial yo'llarni o'z ichiga oladi.

Xulosa va takliflar:

Maqola asosiy topilmalar va ularning tasviriy san'at ta'limi kelajagi uchun ta'sirini umumlashtirish bilan yakunlanadi. Unda o'qituvchilar, muassasalar va siyosatchilar uchun ta'lim texnologiyalarini tasviriy san'at o'quv dasturlariga samarali kiritish bo'yicha takliflar berilgan. Xulosa zamonaviy texnologiyalarning afzalliklaridan foydalangan holda an'anaviy tasviriy san'at ta'limining mohiyatini saqlaydigan muvozanatli yondashuvning muhimligini ta'kidlaydi.

Xulosa qilib aytganda, maqola tasviriy san'at darslarida ta'lim texnologiyalarini puxta integratsiyalash tarafdori bo'lib, ijodkorlikni ilhomlantirish va talabalarni yangi va innovatsion usullar bilan jalb qilish imkoniyatlarini tan oladi. Ta'limning tobora rivojlanib borayotgan manzarasida harakatlanar ekanmiz, texnologiyani qamrab olish tasviriy san'atni o'rganish tajribasini yanada dinamik va boyitishga hissa qo'shishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. Эсанова, Л. К. (2022). Деятельность в интересах подростков на уроках изобразительного искусства. *Science and Education*, 3(1), 1043-1047.
2. Эсанова, Л. К. (2022). Использование нетрадиционных техник в изотворчестве дошкольников. *Science and Education*, 3(12), 632-638.
3. Тоғаев, К. Х., & Рамозонова, Ф. Б. (2023). РАНГТАСВИРДА РАНГ МУНОСАБАТЛАРИ ХАМДА ИШЛАШНИНГ ЎЗИГА ХОСЛИГИ. *TADQIQOTLAR*, 27(2), 85-89.
4. Sobirovna, A. R., & Khamidovich, T. K. (2023). THE ELECTROMAGNETIC EFFECT. *XALQARO ANIQ FANLAR TAHLILI*, 1(2), 47-50.
5. Тоғаев, К. Х. (2023). ТАСВИРИЙ САНЪАТДАГИ МАНЗАРА КОМПОЗИЦИЯСИ ЖАНРИГА ОИД АСАРЛАРИ ИНСОНДА ТАБИАТГА ВА ГУЗАЛЛИК ФАЗИЛАТЛАРИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ. *Oriental Art and Culture*, 4(3), 393-398.
6. Tog'ayev, K. X. (2022). TASVIRIY SAN'AT VA UNING MOHIYATI, TUR VA JANRLARI. *Innovative Development in Educational Activities*, 1(6), 44-50.
Келдиёр Хамидович Тоғаев ТАСВИРИЙ САНЪАТДАГИ МАНЗАРА КОМПОЗИЦИЯСИ ЖАНРИГА ОИД АСАРЛАРИ ИНСОНДА ТАБИАТГА ВА ГУЗАЛЛИК ФАЗИЛАТЛАРИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ // *Oriental Art and Culture*. 2023. №3. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/tasviriy-sanatdagi-manzara-kompozitsiyasi-zhanriga-oid-asarlari-insonda-tabiatga-va-guzallik-fazilatlarini-shakllantirish> (дата обращения)
8. Keldiyor Xamidovich Tog'ayev TASVIRIY SAN'AT MASHG'ULOTLARINI TABIAT QO'YNIDA TASHKIL TISHNING AFZALLIKLARI JIHATDAN

- PUXTA BILIM OLIHIGA ERISHISH VA O'QUVCHILARNING IJODKORLIK FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISH OMILLARIGA E'TIBOR QARATISH // Oriental Art and Culture. 2022. №2. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/tasviriy-san-at-mashg-ulotlarini-tabiati-qo-yinida-tashkil-tishning-afzalliklari-jihatdan-puxta-bilim-olishiga-erishish-va-o> (дата обращения: 22.09.2023).
9. Dilmurod Xolmamatovich Axmedov XORIJIY TAJRIBALARDAN TASVIRIY SAN'AT TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISHNING IJTIMOY PEDAGOGIK TARIXI VA ASOSLARI // Oriental Art and Culture. 2022. №2. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/xorijiy-tajribalardan-tasviriy-san-at-tizimini-takomillashtirishning-ijtimoiy-pedagogik-tarixi-va-asoslari> (дата обращения: 22.09.2023).
10. Shovdirov, S. BB Boymetov Methods of Organizing Practical and Theoretical Classes for Students in The Process of Teaching Fine Arts International Journal on Integrated Education.
11. Niyazovish G. I. WAYS OF USE OF MODERN INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN FINE ARTS CLASSES AND THROUGH THE IMPROVEMENT OF IDEAS OF NATIONAL INDEPENDENCE TO STUDENTS // Galaxy International Interdisciplinary Research Journal. – 2021. – Т. 9. – №. 12. – С. 234-237.
12. Tog'ayev, K. X. (2022). TASVIRIY SAN'AT VA UNING MOHIYATI, TUR VA JANRLARI. *Innovative Development in Educational Activities*, 1(6), 44-50.
12. Bobonazarov S. KOMPOZITSIYA MASHG 'ULOTLARIDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING MUHIM EKANLIGI // Science and innovation. – 2022. – Т. 1. – №. B6. – С. 11-14.
13. Bobonazarov S. U., Jalolov S. C. Etnomadiy Fenomenon Sifatida Nuza San'atlari // Asian Journal of Multidimensional Research (AJMR) [https://www. tarj. in](https://www.tarj.in).
14. Soli Tolibovich Sadiyev O'RTA ASRLAR SHARQ MINIATYURA MAKTABLARINING METODLARI // SAI. 2022. №C2. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/o-rta-asrlar-sharq-miniattyura-maktablarining-metodlari> (дата обращения: 26.10.2023).
15. Choriyevich J. S. The role of composition in increasing the spatial imagination of students and students // CENTRAL ASIAN JOURNAL OF ARTS AND DESIGN. – 2021. – Т. 2. – №. 11. – С. 15-17.
16. Choriyevich J. S. TASVIRIY SANATDA RANG VA YORUGLIKLARNING ORNI // Science and innovation. – 2022. – Т. 1. – №. C2. – С. 113-116.
17. Jalolov S. METHODOLOGY OF PROFESSIONAL TRAINING OF ARTS TEACHERS // Science and innovation. – 2023. – Т. 2. – №. B5. – С. 37-39.

18. Kulmuratov N. R. et al. VARIOUS ISSUES IN THE FIELD OF SETTING NONSTATIONARY DYNAMIC PROBLEMS AND ANALYZING THE WAVE STRESS STATE OF DEFORMABLE MEDIA //Theoretical & Applied Science. – 2020. – №. 9. – С. 365-369.
19. Абдуллаев Акбар Хикматович НРАВСТВЕННОЕ И ЭСТЕТИЧЕСКОЕ ВОСПИТАНИЕ УЧЕНИКОВ ЧЕРЕЗ ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОЕ ИСКУССТВО // Academy. 2021. №4 (67). URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/nravstvennoe-i-esteticheskoe-voospitanie-uchenikov-cherez-izobrazitelnoe-iskusstvo> (дата обращения: 02.11.2023).
20. Абдуллаев А. Х. ЎЗБЕКИСТОНДА ЧИЗМАЧИЛИК ВА ЧИЗМА ГЕОМЕТРИЯ ФАНИНИНГ РИВОЖЛАНИШ ТАРИХИ //ВЗГЛЯД В ПРОШЛОЕ. – 2022. – Т. 5. – №. 3.
21. Аслонов Ф. Б. Тасвирий санъат дарсларида ўқувчиларнинг ижодий фаоллигини оширишнинг педогогик-психологик хусусиятлари //Муғаллим хем узликсиз билимлендириў Илимий-методикалык журнал. – 2021. – №. 5.
22. Usmonovna A. Z. THE USE OF CLASSIC STYLES IN MODERN FASHION //Science and innovation. – 2023. – Т. 2. – №. А4. – С. 263-264.
23. Usmonovna, A. Z. (2023). THE USE OF CLASSIC STYLES IN MODERN FASHION. *Science and innovation*, 2(A4), 263-264.
24. Amonova Z. U., Vosiyeva A. T. MODEL YER DIZAYNERLAR CHIZADIGAN INSON QOMATIDA LIBOSLARGA RANGNING BOSQICHMA-BOSQICH BERILISHI USULLARI //Journal of Integrated Education and Research. – 2022. – Т. 1. – №. 6. – С. 178-182.
25. Amonova, Z. U., & Vosiyeva, A. T. X. (2022). MODEL YER DIZAYNERLAR CHIZADIGAN INSON QOMATIDA LIBOSLARGA RANGNING BOSQICHMA-BOSQICH BERILISHI USULLARI. *Journal of Integrated Education and Research*, 1(6), 178-182.
26. Xamidova G. X. MUHANDISLIK GRAFIKASI VA CHIZMA GEOMETRIYA FANLARIDAGI ONA TILI QOIDALARIGA XILOF, NOTO ‘G ‘RI VA NOANIQ BAYON QILINAYOTGAN TERMINLAR VA ULARNING OLDINI OLISH //Journal of Integrated Education and Research. – 2022. – Т. 1. – №. 6. – С. 203-207.
27. Xamidova, G. X. (2022). MUHANDISLIK GRAFIKASI VA CHIZMA GEOMETRIYA FANLARIDAGI ONA TILI QOIDALARIGA XILOF, NOTO ‘G ‘RI VA NOANIQ BAYON QILINAYOTGAN TERMINLAR VA ULARNING OLDINI OLISH. *Journal of Integrated Education and Research*, 1(6), 203-207.
28. Xamidova G. X. CHIZMACHILIK FANINI O‘QITISH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH: GulmiraXamidovnaXamidova,

Navoiy davlat pedagogika instituti San'atshunoslik fakul'teti,

Tasviriy san'at va muhandislik grafika kafedrasining o'qituvchi

//Научно-

практическая конференция. – 2022.

29. Vosiyeva A. USE OF TRANSFORMATION IN THE DIRECTION OF DESIGN AND ITS IMPORTANCE //Science and innovation. – 2023. – T. 2. – №. A4. – С. 31-33.
30. Vosiyeva, A. (2023). USE OF TRANSFORMATION IN THE DIRECTION OF DESIGN AND ITS IMPORTANCE. *Scienceandinnovation*, 2(A4), 31-33.
31. Tog'ayev Keldiyor Xamidovich , Rōzimurodova Sevinch G'ayratjon qizi , [BOSHLANG'ICH SINIF TASVIRIY SAN'AT DARSLARIDA BORLIQNI IDROK ETISH MASHG'ULOTLARINING AHAMIYATI VA «TASVIRIY SAN'AT FANINI O'QITISH METODLARI»](#) , [TADQIQOTLAR: Vol. 27 No. 3 \(2023\): "TADQIQOTLAR jahon ilmiy-metodik jurnali | 27-son | 3-qism"](#)
32. Tog'ayev Keldiyor Xamidovich , Normurodova Hilola Asadjon qizi , [TASVIRIY SAN'AT VA UNING MOHIYATI, TUR VA JANRLARI SAN'ATNING TARBIYAVIY AHAMIYATINI TALABALARGA AMALIY TADBIQ ETISH.](#) , [TADQIQOTLAR: Vol. 27 No. 2 \(2023\): "TADQIQOTLAR jahon ilmiy-metodik jurnali | 27-son | 2-qism"](#)
33. Shovdirov, S. BB Boymetov Methods of Organizing Practical and Theoretical Classes for Students in The Process of Teaching Fine Arts International Journal on Integrated Education.
34. Niyazovish G. I. WAYS OF USE OF MODERN INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN FINE ARTS CLASSES AND THROUGH THE IMPROVEMENT OF IDEAS OF NATIONAL INDEPENDENCE TO STUDENTS //Galaxy International Interdisciplinary Research Journal. – 2021. – T. 9. – №. 12. – С. 234-237.
35. Tog'ayev, Keldiyor Xamidovich. "TASVIRIY SAN'AT VA UNING MOHIYATI, TUR VA JANRLARI." *Innovative Development in Educational Activities* 1.6 (2022): 44-50.
36. Bobonazarov S. KOMPOZITSIYA MASHG 'ULOTLARIDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING MUHIM EKANLIGI //Science and innovation. – 2022. – T. 1. – №. B6. – С. 11-14.